

Folketingets Socialudvalg
Christiansborg
1240 København K



Dansk Blindesamfund
Landsforening af blinde
og svagsynede i Danmark

København, 7. maj 2008

Anmodning om foretræde for udvalget

Dansk Blindesamfund anmoder hermed om at få foretræde for udvalget vedrørende blinde og stærkt svagsynedes manglende muligheder for at modtage handicapkompenserende ydelser efter den sociale lovgivning og praksis.

Vi ønsker særligt at pege på problemer vedrørende ledsageordningen (servicelovens § 97), dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse som følge af handicap (servicelovens § 100), og hjælpeordningen (servicelovens § 96 og "borgerstyret personlig assistance" efter L 154).

Blinde og stærkt svagsynede har et dobbelt handicap, da det manglende syn både giver problemer i forhold til kommunikation og færden. De fleste blinde og stærkt svagsynede har derfor et større behov for at blive kompenseret for deres handicap end mange umiddelbart forventer.

Et flertal af Folketingets partier har i beretningen til [B130](#) (folketingsåret 2006-2007) været enige om, at der er behov for at få vurderet / dokumenteret blinde og stærkt svagsynedes muligheder for at deltage i samfundet. Der er indtil videre ikke taget initiativ til en sådan undersøgelse.

Dansk Blindesamfund mener undersøgelsen efter B 130 blandt andet kunne bestå i en praksisundersøgelse foretaget af de sociale nævn eller Ankestyrelsen, hvor det kan blive dokumenteret i hvor høj eller lille grad blinde og stærkt svagsynede har mulighed for at få dækket deres hjælpebehov via eksisterende lovgivning og praksis.

Generelt oplever vi, at de handicapkompenserende ydelser i lovgivningen ikke i fornødent omfang tager hensyn til blinde og stærkt svagsynedes kompensationsbehov sammenlignet med andre handicapgrupper.

Her er nogle eksempler fra lov om social service (serviceloven):

Ledsageordningen

Denne ordning er guld værd for mange blinde, da den kan være det, der afgør, om man kan komme uden for sit eget hjem. Desværre rækker 15 timer om måneden meget kort, hvis man har behov for ledsagelse til befordring til og fra arbejde, indkøb, lægebesøg, fritidsinteresser, sport og besøg hos familie og venner.

Et andet problem ved ledsageordningen rammer gruppen af blinde og stærkt svagsynede hårdere end andre handicapgrupper: Nemlig at man ikke kan få del i ledsageordningen, hvis man først er blevet handicappet efter det fyldte 67. år. Det skyldes, at de fleste nyblinde er over 70 år. Det er særdeles traumatisk at blive blind – ikke mindst i en meget sen alder, og risikoen for at blive isoleret er derfor ekstra høj for dem, der bliver blinde sent i livet. Hertil kommer en del blinde og stærkt svagsynede, som med misforstået samfundssind ikke har søgt om en ledsageordning før de fyldte 67, fordi de eksempelvis havde en hustru, der var frisk nok til at hjælpe med ledsagebehovet.

Vi skønner i Dansk Blindesamfund, at det drejer sig om ca. 3.000 personer, der ikke kan få ledsageordning på grund af lovgivningens aldersbegrænsning.

Nogle kommuner har valgt at give mulighed for at blive visiteret til ledsagelse, selv om man først er blevet handicappet efter det fyldte 67. år.

FN's konvention om handicappedes rettigheder giver i artikel 19, b, alle handicappede ret til at få den nødvendige personlige assistance, som kan støtte inklusion i samfundet og forebygge isolation og udskillelse af samfundet. Danmark har foreløbig underskrevet konventionen.

Dækning af nødvendige merudgifter i dagligdagen som følge af handicap

Det er svært for mange blinde og stærkt svagsynede at få dækket deres nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse som følge af handicappet. Dette skyldes fortolkningen af bekendtgørelsen til servicelovens § 100, hvorefter varigt nedsat funktionsevne skal forstås som *"en langvarig lidelse, hvis konsekvenser for den enkelte er af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og som medfører, at der må sættes ind med betydelige hjælpeforanstaltninger"* (§ 1, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 626 af 15. juni 2006 om nødvendige udgifter ved den daglige livsførelse). Dansk Blindesamfund har erfaret, at de fleste blinde bliver nægtet dækning af nødvendige merudgifter med den forklaring, at der ikke er sat ind med betydelige hjælpeforanstaltninger. Det sker selv om mange blinde og stærkt svagsynede rent faktisk har fået iværksat betydelige hjælpeforanstaltninger som for eksempel fleksjob, hjælpemidler, personlig assistance, ledsageordning med mere.

Argumentationen bider sig selv i halen, da det netop er et problem for blinde og stærkt svagsynede, at der er et gab mellem behov og mulighed for compensation på grund af handicappet. Det er endvidere paradoksalt, at mange blinde og stærkt svagsynede ifølge bekendtgørelsen og praksis ikke kan anses for at have en varigt nedsat funktionsevne.

Det er desuden kun muligt at få dækket nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse som følge af ens handicap, hvis man ikke er fyldt 65 år. Denne bestemmelse rammer også en meget stor gruppe af blinde og stærkt svagsynede, fordi de fleste først bliver blinde, når de er over 70 år. Problemstillingen bliver forklaret nærmere via dette [link](#).

Hjælpeordningen og L 154 om borgerstyret personlig assistance

Kun få blinde og stærkt svagsynede har mulighed for at få hjælpeordning, da det kræver svær afhængighed af andre i almindelige daglige funktioner og et massivt behov for eksempelvis ledsagelse eller personlig pleje. Dette krav resulterer i, at de fleste blinde og stærkt svagsynede ikke kan få en hjælpeordning, men samtidig heller ikke får dækket deres behov gennem den praktiske hjemmehjælp, ledsageordning med videre.

Der er under alle omstændigheder behov for en mere fleksibel løsning for blinde og stærkt svagsynede:

- Praktisk hjemmehjælp har den begrænsning, at den kun omfatter indendørs hjælp lige som borgeren skal være til stede.
- Ledsagelse har den mangel, at der maksimalt er tale om 15 timer om måneden.
- I hjælpeordningen er der intet loft for ledsagelse, da der kun ses på det individuelle behov.
- Ledsageordningen kan ikke udvides med dækning af merudgifter til mere ledsagelse.
- Dækning af nødvendige merudgifter er svære for blinde at få del i, fordi det kræver der er iværksat betydelige hjælpeforanstaltninger, mens hjælpeordningen derimod giver adgang til dækning af nødvendige merudgifter.

Vi håber derfor der i forbindelse med behandlingen af L 154 bliver taget hensyn til de borgere, der efter de hidtil gældende regler vil have et udækket behov for hjælp. Dansk Blindesamfund ser helst, at disse borgere får en decideret ret til en særlig vurdering af, hvilken bestemmelse, der bedst dækker det individuelle behov, hvilket i den aktuelle situation også kan være en hjælpeordning. Dette bør ikke mindst gælde i de tilfælde, hvor det udækkede behov ellers vil føre til, at personen isoleres og ikke får de samme muligheder for at deltage i samfundet som andre, herunder brugere af hjælpeordningen, får.

Eksempler fra Ankestyrelsens praksis

Situationen for blinde og stærkt svagsynede kan illustreres med to afgørelser fra Ankestyrelsen: C-48-06 og C-35-06.

C-48-06: En mand med en synsstyrke på 10 procent eller mindre fik ikke medhold i, at han kunne få dækket sine merudgifter ved den daglige livsførelse eller få en ledsageordning, selv om han ikke kunne læse priser og datomærkninger, når han var ude at handle, havde svært ved at læse og skrive og derfor havde problemer med at lave regnskab, betale regninger og udfylde sin selvangivelse. I øvrigt var han afhængig af offentlige transportmidler. Ankestyrelsen afviste retten til merudgifter, da der ikke var iværksat betydelige hjælpeforanstaltninger i forhold til den daglige tilværelse, sådan som serviceloven kræver.

Ledsageordningen kunne heller ikke komme på tale, da denne ordning ifølge Ankestyrelsen er begrænset til de personer, der på grund af en funktionsnedsættelse ikke kan færdes uden for deres hjem uden altid at skulle bede andre om hjælp.

C-35-06: En enlig synshandicappet mor havde søgt om flere timers ledsagelse, herunder ved at søge om dækning af merudgifter til mere ledsagelse end de 15 timer, hun var bevilget efter serviceloven. Hun brugte alle de 15 timers ledsagelse til indkøb og havde derudover brug for ledsagelse til fritidsaktiviteter, til at finde rundt i byen og til at følge sit barn til forskellige aktiviteter, som krævede en seende ledsager. Ankestyrelsen afviste hendes klage med den begrundelse, at man ikke ved hjælp af merudgiftsbestemmelsen kunne udvide adgangen til ledsagelse, som efter lovgivers ønske maksimalt kunne være på 15 timer om måneden.

Deltagere i deputationen

- Jens Bromann, landsformand
- Susanne Holmgaard Hansen, interessepolitisk konsulent

Med venlig hilsen

Jens Bromann
Landsformand

Susanne Holmgaard Hansen
Interessepolitisk konsulent